GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/2 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 89. **Brasiovu 1 Decembre 19 Novembre** **1869.**

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

Brasiovu 1 Decembre. Intre tóte evenimentele si obiectele, cate se tórsera in timpulu de curundu in firulu celu nefinitu alu timpului, atentiunea cea mai mare o atrage teatrulu resbelului dalmatinu, interpelarea si respunsele ministriloru in caus'a Tofaleniloru, triumfal'a intrare a Domnitoriului Romaniloru cu Dómn'a Elisabet'a in capital'a Romaniei si cuventulu de tronu, cu care deschise camerele.

In Dalmati'a armat'a c. r. batuta de insurgenti si de anutempu viforosu se afla silita a se retrage in cortelele din Cattaro parasindu positiunile dela Dragalj ocupate cu atata perdere si varsari de sange, dupace in 18 insurgentii la defileu'a dela Hanj atacara si cortelulu cu pretorulu generalu, luandu proviantulu si tragatorii, incatu elu cu gendarmii abia putura scapa cu fug'a la Dragalj. In 19 dintr'o compania a reg. Wimpffen numai 22 de fetiori se mai reintórsera, 100 morti si preste 200 raniti costa ultim'a espeditiune in munti! — Altoru colóne nu le merse cu nimicu mai bine. Cu tóte ca ostasimea se totu aduna si acum regimentulu Hoch- und Deutschmeister inca se fi capatatu ordinu a porni la Dalmati'a. — Morlacii séu romanii negri se lupta pe viétia pe mórte cu femei cu copii cu totu si muntenegrenii ii ajuta acum si cu puscitiunea amenintiatória, ca calcandulise teritoriulu principele va scote 40.000 combatanti la lupta. — Se pare, ca ajunulu unei generali miscari a slaviloru de sudu si nordu nu e departe. —

Maiestatea Sa imperatulu sosesce in 3 Dec. din Egipetu si pe cum se scrie nu va veni pela Cattaro nici se va intelni cu Victoru Emanuelu la Brindizi. —

In Bucuresci intrarea suveraniloru Mercuri in 24 se intemplá dupa programu si candu Domnitóriulu cu soci'a subscrisera actulu de casatória in faci'a primariului si a poporului, deodata in acelasi timpu se cununara vreo 50 de parechi de miretei, ér' séra incununá serbarea o iluminatiune din celea mai splendide. In 27 deschise Domnitoriulu camerele Romaniei. Éca pre interesantulu

Cuventulu de tronu alu Domnitoriului Romaniei.

Domniloru senatori!

Domniloru deputati!

Suntu fericitu, ca dupa aprópe trei luni de calatória, ce amu intreprinsu, mai cu deosebire in interesulu tierei, me aflu din nou in midiulocliu dvóstre si ve potu anunciá la persóna realisarea unoia din cele mai legitime dorintie ale poporului romanu si uneia din cele mai principale preocupatiuni ale animei mele: casatori'a mea.

Salutata cu entusiasmu de natiune, privita cu placere de suveranii puteriloru europeane, insocirea Mea cu Principes'a Elisabet'a, adaugundu inca legaturile de sange cu celelalte familii domnitórie din Europ'a, afla in amórea poporului romanu cea mai dulce a ei consacrare.

Astfeliu realisanduse un'a din cele mai esentiale conditiuni ale consolidarii dinastiei romane, consórt'a Mea incuragiata prin acelesi simtieminte de amóre si devotamentu, co-mi ati aratatu Mie, va puté implini marea misiune ce i impune tronulu Romaniei, pentru cá amendoi impreuna se putemu atinge scopulu comunu: maritrea si prosperitatea inbitei nóstre tieri.

Onorurile ce amu primitu dela suverani, ale carer'a curti amu visitatu, se resfrangu asupra natiunei romane; ele erau date suveranului ei, care erá pretutindenea insocitu de aurcol'a corónei Romaniei; si astadi acele mari puteri au unu titlu si mai multu la recunosciinti'a nóstra.

Banuelile disparandu, confienti'a revenindu, suntu in dreptu a crede, ca relatiunile nóstre cu inaltele puteri garante au se iè de acum inainte unu caracteru si mai favorabilu pentru interesele nóstre.

Aceste puteri n'au uitatu si nu potu uitá, ca natiunea romana, asiediata la portile Orientului, pe marginea celui mai mare arteru de comunicatiune, este chiamata, prin desvoltarea silnica a fortiloru sale morale si materiale, prin pasii sei rapedi spre civilisatiune, a jucá unu mare rolu in ecuilibrulu Europei orientale.

Acestu rolu ne va fi cu atatu mai usioru de implinitu, cu catu lealitatea va presidá mai multu la padirea cu santienia a indatoririloru ce ne suntu prescrise prin tractatele, care au pusu sub puternicu scutu alu Europei legaturile nóstre seculare cu inalt'a Pórta.

Aceste tractate au precurmatu de dreptu amestecu'a strainu in afacerile nóstre interiore; insechipulu celu mai securu si mai nemeritu de a face cá strainii se nu intrevina in cele din laintru ale nóstre, este cá si noi se nu ne amestecamu in trebile vecinilora nostri. Atunci in adeveru, ca pragulu casei nóstre va fi necalcatu si santu.

Ca acésta politica, care o urmamu si care ne este dictata si prin obligatiunile nóstre internationale si prin positiunea nóstra, este politic'a cea mai buna, se dovedesce prin bun'a vointia, ce astadi gasimu in puterile garante, de a indestulá prin conventiuni internationale tóte cestiunile nóstre de interesu comunu.

Asia guvernulu imperialu alu Austriei a primitu cá, prin cale de reciprocitate, se se ecsecute in tóte provinciele representate in diet'a din Vien'a, sentintiele tribunaleloru romane in materia civila si comerciala.

Asia dóue conventiuni suntu a se incheiá cu guvernulu austro-ungaru, pentru otarirea punctoriloru de intelnire a caliloru ferate romane, cu calile ferate austro-ungare dela Sucév'a, Orsiov'a si Brasiovu.

De mai multu timpu urman drepte si necontenite staruintie din partea tierei, pentru a se reinnoi, printr'o comisiune internationala, vechile nóstre otare dealungulu provinciiloru austro-ungare. Guvernulu Meu are de o placuta detória de a ve anuncia, dd. senatori si dd. deputati, ca guvernulu Ungariei a datu satisfacere cereriloru nóstre.

Comisiunea internationala chiaru a si intratu in lucrare. De si, din caus'a timpului inaintatu, ea n'a potutu multu propasi, totusi de pe acum putemu a fi multiumiti de resultatulu insemnatu alu constatariloru sale. Asia comisiunea a statornicitu la judeciulu Buzeu, ca adeveratulu otaru intre ambele tieri este dis'a „Chiai'a Buseului“, éra nu pe unde pretindea comun'a Zagonu.

O alta veche calcare de otaru s'a constatatu pe teritoriulu romanu dela riulu Barsc'a in susu, alaturea cu pariulu Pitacu.

Dispositiuni suntu luate pentru restabilirea pe faci'a pamentului a adeverateloru nóstre otare, precum in unanimitate s'au statornicitu de comisiunea internationale.

Dvóstra cunósceti dreptele cereri ale Romaniei in cestiunea oborirei jurisdictiunei consularie. Acésta stare de lucruri, esceptionala si necompatibila cu drepturile si legile Romaniei, a fostu supusa la cercetarea generósa a Europei inca de catra adunarile nationale din 1867. Me afiu in dreptu a crede, ca in fine suntemu in ajunulu dilei, candu si in acésta cestiune Romani'a va intrá in deplinulu ecsercitiu alu autonomiei sale.

Deja negotiarile nóstre pentru inchiaiarea unei conventiuni, cu scopu de a se supune nationalii rusi la jurisdictiunea legiloru tierei, suntu sfersite; si, sprijinindune bunavointi'a a M. S. imperatului Rusiei si a guvernului seu, speru, ca chiaru in cursulu acestei sesiuni se va puté presentá corpuriloru legiuitórie instrumentulu definitivu.

Negotiari in acésta cestiune suntu incepute si cu celelalte puteri europene.

Terminulu conventiunei inchiaiate cu Serbi'a, pentru estradarea recipróca a desertoriloru si a criminaliloru, fiindu espiratu, s'a primitu de ambele guverne inchiaiarea unei nóue conventiuni, in care nu voru fi uitate principiile noului dreptu publicu europénu, in privinti'a emigratiloru politici.

Amu de multiamire de a constatá, ca relatiunile nóstre cu bun'a nóstra vecina Serbi'a devinu din di in di mai amicale si mai intime.

Ratificatiile conventiunei pentru navigabilitatea Prutului suntu efectuate; intrunirea staturiloru coriverane se va face in curendu.

In vederea lucrariloru ce intr'unu timpu apropiatu au a face din Prutu unu riu cu navigatiune regulata, guvernulu meu este in tractatiune pentru restabilirea unui servitiu de transportatu calatorii intre Iasi si Galati.

Tóte conventiunile mai susu citate se voru supune aprobatiunei dvóstre.

DD. senatori, dd. deputati, veti afiá cu bucurie, ca marin'a nóstra de comerciu din di in di merge spre desvoltare. Deja numeramu aprópe de **200** bastimente de mare sub pavilonulu romanu, si cari apartienu indigeniloru, numai in anulu curentu s'au acordatu patente la preste 30 bastimente.

Va fi de interesulu tierei, va fi o lucrare nu din cele mai pucinu meritorii ale dvóstra, déca veti dá guvernului meu midiulócele necesarii, pentru a asecura marinei nóstre o desvoltare in proportiune cu intinderea tiermuriloru nóstre de Dunare si de mare.

Celu antaiu pasu, spre a ajunge la acestu folositoriu resultatu, va fi negresitu o catu mai curenda punere in lucrare a votului dvóstra, in privinti'a deschiderei portului Romaniei dela marea négra.

Imbunatatirea finantieloru statului este preocupatiunea constatata a guvernului meu.

Mai multe deficituri, repetate si acumulate din anii trecuti, au crescutu datori'a flotanta pana la o cifra, care trebuie se destepte in toti dorinti'a de a regulá imediatu stingerea ei, si de a o margini pe viitoriu in limitele unei simple operatiuni de tesauru.

Acestu resultatu va fi lesne de capatatu, in-

data ce veti stabili, in cointielegere cu guvernulu meu, unu adeveratu ecuilibru bugetariu. Tiér'a are consciintia de resursele ei, ea a sustienutu si sustiene creditulu ei la inaltimea, la care vedemu ajunse statele cele mai bine intemeiate. Remane că si dvóstra se i veniti in ajutoriu cu mesurile ce veti combiná in intieptiunea si patriotismulu dvóstra.

Guvernulu meu v'a supusu in privinti'a acést'a inca din sesiunea trecuta mai multe proiecte de legi. Ele se voru complectá in sesiunea presenta prin mai multe alte proiecte, privitórie la imbunatatirea servitiiloru finantiare, la o mai larga desvoltare a resurseloru bugetarie.

Bunele dvóstra intentiuni pentru inaltirea prestigiului bisericei romane, pe care le-ati aratatu prin grabnici'a ce ati pusu de a votá credite pentru restaurarea de locasiuri sante, -si au datu fructulu loru. Preste 24 de biserici séu monastiri se redica astadi din ruine, spre glori'a Domnului; deosebitu de sant'a episcopia de Argesiu, unde s'a facutu in anulu acest'a cele d'antaiu si mai dificile lucrari pregatitórie, pentru a se puté incepe chiaru in viitóri'a primavéra restaurarea radicala a acestui mare monumentu de arte si de pietate strabuna.

Proiectulu de lege organica a bisericei, care se afla pe biuroulu camerei, este pentru dvóstra o alta ocasiune mare, că se dotati sant'a nóstra biserica cu o organisatiune puternica, conformu canóneloru si traditiuniloru tierei. Apretiandu importanti'a si urgenti'a sa, dvóstra, suntu fondatu a spera, veti face chiaru in sesiunea acést'a că acelu proiectu se póta deveni lege.

Unu inceputu de imbunatatire la sórtea preotiloru de miru dela bisericile statului din catera localitati mai insemnate, precum si a protopresbiteriloru, vi se propune in bugetulu anului viitoriu. Nu me indoiescu, ca dvóstra veti cumpani dupa meritu acésta necesitate, prin a carei satisfacere besericʼa insasi va cresce in cuviintia si in demnitate.

Instructiunea publica reclama asemenea o lege organica mai eficace, dupa esperienti'a de aprópe cinci ani, la care a fostu supusa legea actuala. Un'a din conditiunile esentiale alle imbunatatirei instructiunei publice va fi infiintiarea unei eforii speciale a scóleloru. Guvernulu meu ve va propune unu proiectu, spre modificarea unoru parti din actual'a lege. Bugetulu pe 1870, avendu a fi presentatu intru totu, conformu acelui proiectu, eu punu temeiu pe zelulu si activitatea dvóstra, de a lu face se dobandésca sanctiunea legislativa, in decursulu acestei sesiuni.

Spre generalisarea instructiunei primarie, prescrisa de mai multi ani in legile nóstre, a lipsitu pana acum o sistema indestulu de complecta de inspectiune, care se fia totadeodata unu midiulocu puternicu de a o activá. Guvernulu meu ve va propune instituirea in tóte districtele de revisori scolari, cu atributiuni mai intinse, si amu tóte cuvintele de a crede, ca aici sta inceputulu celu seriosu alu luminarei, la care poporulu are dreptu si pe care legile ne indatoréza a i o inlesni.

Suntu mai multe parti din legea instructiunei care pana acum n'au fostu inca puse in lucrare; guvernulu meu a provediutu infiintiarea, in anulu 1870, de mai multe scóle de meserii in deosebite orasie ale tierei. —

Basele puse pentru organisarea puteriloru nóstre militarie, prin legea dela 11 Iuniu 1868, s'au stabilitu in acestu anu din ce in ce mai multu. Diferite regulamente si instructiuni au venitu se pule in lucrare si se desvolte acele base. Ostirea nóstra permanenta s'a armatu cu arme noue perfectionate; armele necesarii militiiloru suntu sosite in parte, si astfeliu nu preste multu timpu vomu vedé functionandu si noulu elementu alu fortieloru nóstre militarie, militiele. Guvernulu meu s'a ocupatu si se ocupa pentru a pregati tóte instructiunile si depositele trebuintióse, că la antai'a chiamare si sosire a militieloru, dinsele se se pótа convinge, ca suntu o parte insemnata a midiulócelor de aperarea tierei nóstre.

Pentru ca armat'a permanenta se serve bine de scóla ostasésca in tóte ramurile scientiei militarie, prin care se trécа toti tinerii romani, in anulu acest'a i s'a datu ocasiune a cunósce si servitiulu in campania, prin manevrarea in corpuri mai numeróse. Formarea taberei dela Furceni, in timpulu caria amu fostu mandru de a fi insu-mi in capulu armatei, a produsu resultatele cele mai satisfacatórie, atatu in privinti'a spiritului de corpu catu si in privinti'a instructiunei, prin manevre sistematice; cu acésta ocasiune armat'a romana, atatu de devotata dinastiei, s'a aratatu, ca este la inaltimea misiunei sale.

Guvernulu meu recunósce, ca nu este lesne nici bine a modificá din nou legea constitutiva a armarei tierei. Dar', candu esperienti'a aniloru din urma au doveditu lacune, neperfectiuni séu erori in acea lege, aceste neperfectiuni trebuiescu indreptate. Guvernulu meu ve va presentá dar' unu proiectu, care se cuprindia imbunatatirile ce suntu a se aduce acelei legi.

Asemenea veti grabi, negresitu, dd. senatori si dd. deputati, votarea proiectului de lege ce se afla de mai multu timpu dinaintea dvóstra, despre tribunalele militarie. Nepotrivirea, in care se afla codulu penalu militariu celu vechiu cu celu civilu, trebuiesce se dispara cu o óra mai curendu.

Guvernulu meu ve va presentá si alte proiecte de legi, totu atatu de imperiosu reclamate, precum: acel'a alu contingentului anului viitoriu, acel'a alu soldeloru, unu nou proiectu pentru regularea positiunei oficieriloru, unu altulu pentru recrutare, si unulu pentru inaintare, spre a le pune in armonia cu nóu'a lege constitutiva a armatei. (Va urmá.)

Dela diet'a Ungariei.

Interpelatiunea in caus'a Tofaleniloru.

In sied. din **22** Nov. 1869, dupa curente:

Alecsandru Romanu: Nu amu datin'a de a molestá pre onor. camera cu rechiamari importune séu inoportune, si déca me servescu acuma de acestu dreptu, o facu intr'o causa fórte importante, in caus'a poporului, prin carele sum tramisu aici pentru a-lu representá.

In anii de pre la 1850 inca, sub timpulu luptei intregei poporatiuni a Ungariei pentru recastigarea constitutiunei, s'au facutu promisiuni nenumerate, ca indata dupa restituirea constitutiunei patriei nóstre, sórtea poporului va fi usiorata. Mai vertosu inse la alegerile din 1861 procum si mai tardiu se repetira asemene promisiuni, anume, ca darile indirecte se voru abrogá, ca darile grele si nesuportabili de sange si avere se voru reduce. Inse atatu promitietorii insi-si catu si poporulu suntu desamagiti astadi, dupa acele promisiuni multe si splendide. Dreptu, ca eu nu m'amu tienutu de acela, cari suntu fórte crediuli la promisiuni, ca darile s'ar puté reduce fara vr'o greutate; inse astadi sum convinsu de necesitatea, ca imbunatatirea sórtei poporului nu mai sufere amenare.

Constitutiunea patriei nóstre este restituita, celu pucinu dupa afirmatiunea onorabilei maioritati, ba dupa modest'a mea parere, s'ar poté dice, ca amu mai castigatu ceva chiaru si pre de asupra, adica detoriele mari de statu ce voru trece că una ereditate frumósa la stranepotii nostri; amu castigatu cuot'a si alte donuri pretióse; darile indirecte le avemu si astadi, ba trebuie se fimu multiumiti, ca nu s'au urcatu; darea de sange nu se mai póte dice cu tóta siguritatea, ca statulu austro-maghiaru nu regetéza decatu sustienutu prin averea poporului, atacanduise acu chiaru si capitalulu.

Disei, ca nu me tienu de acela, cari nu vedu nici una greutate in reductiunea dariloru, si nici nu sum aplecatu a sprigini pretensiuni esagerate, provenf ar' aceste chiaru si dela poporu. Inse, on. deputati, acea ce nici guvernulu nici camer'a representantiloru nu potu se denege poporului nici una data: este justiti'a publica (aprobare). Poporulu are dreptulu a o pretinde cu voce inalta, in orice impregiurari.

Inca in ultimele momente ale dietei din 1861, onorabilulu deputatu alu Dobritienului, diu Colomanu Tisza, presentá unu proiectu, redicatu prin camera la valóre de conclusu, pentru regularea referintieloru urbariali. Asemene proiecte se repetira si mai tardiu, candu se dedeau casuri scandalóse de urbarialitati; mai vertosu inse cu ocasiunea casului din Tofaleu, acel'a-si d. deputatu reclamá de nou.

Se voru afla de siguru multi atatu in camera catu si afara de camera, cari au consideratu acésta reclamare că unu midiulocu pentru a castigá popularitate si cari nu se voru sfi a suspitiuná chiaru si procedur'a camerei relativa la asemene concluse; inse eu nu me tienu de acela cari suspitionéza, ci totusi trebuie se marturisescu, on. camera, ca de candu amu onórea de a fi membru alu acestei camere, adica de patru ani, studiezu cu totuadinsulu, — ca-ci nu-mi este rusine a marturisí, ca amu venitu aici că se studiezu cu totuadinsulu activitatea celoru dóue sesiune ale onorabilei camere, si nu potu decatu a me convinge din ce in ce, ca constitutionalismulu nostru nu este decatu unu edificiu, care diu afara este spoitu prea frumosu, éra din laintru este plinu de necuratieniele fetide ale staulului regelui Augia. — Intr'adeveru, déca proclamamu principiile mari, precum principiile de libertate civile si religionaria, de egalitate etc., prin acést'a nu facemu decatu, ca seducemu Europ'a si nu ne pasa, ca realitatea rigida demintiesce fara indurare la totu pasulu.

In Ungari'a referintiele urbariali s'au regulatu cea mai mare parte inca pre timpulu Mariei Teresiei (provocari din drépt'a: La obiectu! Din stang'a: Se audimu!); cu tóte acestu scimu prea bine, ca sub titlulu rescumperarei pamentului, poporulu fù ingreunatu cu totu felulu de contributiuni, spese judiciali si interusurie: aceste suntu sarcine atatu de mari, onorabile camera, catu eu insu-mi cunoscu mai multe comunitati misere, cari abia au cate una suta de fumuri, si cu tóte aceste, sub titlulu rescumperarei funduriloru remanentiali, ele suntu supuse unei sarcine nesuportabile de cate 30—40 mii fiorini, mai vertosu prin impregiurarea, ca dela 1848 lun'a lui Maiu incóce, adica de 21 de ani, poporulu este obligatu a solví interusurie imense dupa capitalulu recerutu pentru rescumperarea fundurilorn remanentiali, cari interusurie dau una suma multu mai mare decatu insusi capitalulu, ceea ce nici una legislatiune din lume nu concede.

Déca asemene lucruri s'au potutu intemplá aici la noi, cine se va mirá óre, ca de si in epoc'a unui constitutionalismu deplinu, in Transilvani'a, dicu, in acea Transilvani'a nefericita, carea in urm'a concesiunei dietei se guverna prin mana libera, se intempla lucruri oribili.

Acolo, de si in 1848 s'a desfiintiatu in fapta robot'a, in 1849, sub timpulu revolutiunei, posesorii feudalistici au voitu se constringa pre poporu la robote ulteriori chiaru si prin midiulóce silnice, prin batiu si biciu (provocari: unde s'a intemplatu? La obiectu!), ba posesorii de atunci au recursu la guvernulu revolutionariu, că se li concéda de a sili pre poporu mai departe la robote, guvernulu revolutionariu inse, fia i disu spre lauda, a respinsu cererea respectiviloru si a opritu orice sila. La anii dela 1850, sub guvernarea lui Wohlgemuth, in urm'a influintiei aristocratiei feudali de acolo, — ca-ci este de insemnatu, ca acésta aristocratia a sciutu se esploateze in favorulu seu tóte guvernele (miscare. Provocari: Nu se tiene de lucru! La obiectu!).

Presiedintele: Te rogu se ni spuni, care este obiectulu propunerei dtale: petitiune séu interpelatiune?

Al. Romanu: Voiescu a interpelá.

Presiedintele: Binevoiesce dara a ti adresá interpelatiunea, motivandu-o in termini scurti (miscare).

Al. Romanu: Dicu, sub guvernulu lui Wohlgemuth s'a emisu in urmarea acelei influintie aristocratice una ordinatiune cu intielesulu că poporulu si aristocrati'a din Transilvani'a se pasésca la transactiuni pana atunci pana ce se voru infiintiá tribunalele urbariali. Acésta ordinatiune fù publicata de nou, cu doi ani mai tardiu, sub Schwarzenberg; de aici vine dara, ca pre acelu timpu s'au inchiaiatu in Transilvani'a una multime de contracte intre poporu si aristocratia si ca posesorii aristocrati se folosescu astadi de acele contracte că de nisce contracte adeverate, de si ar' trebui se nu aiba nici o valóre, nici unu pretiu, ca-ci ele suntu nule numai decatu cu infiintiarea tribunaleloru urbariali. Aici se adauge inca reulu multu mai mare, ca presiedintele tablei regesci din Transilvani'a, br. Carolu Apor, in urm'a doctrinei à la Rózsa Sándor (unu banditu vestitu din Ungari'a. Reportatorulu), cunoscuta sub numele de „haereditas siculica“, amenintiá intregu pamentulu secuiescu, cu devastatiune totale, sub titlulu, ca este „posesiune alodiale“. Trebuie se marturisescu, onorabile camera, ca in epoc'a presente abia se va afla unu omu, carele se fia casiunatu natiunei sale mai multa stricatiune decatu br. Carolu Apor, si cu tóte aceste, acestu omu se afla inca in fruntea justitiei in Transilvani'a, si guvernulu sufere inca că dupa fapfele sale inhumane, cari voiu avé onóre a le documentá prin date autentice si legali, se ocupe acelu locu chiaru si numai unu minutu.

Nu numai Tofaleniì fura esposesiunati de br. Carolu Apor; elu esposesiona si pre cativa urbarialisti liberati ai sei diu Mezó-Sály in comitatulu de

Turd'a, si sub pretestulu, ca inainte de 1848 au fostu contra-actualisti, ii despoià de tóta averea, licitandule bucatele, fenulu etc., pentru a-si scóte spesele procesuali. Totu sub acestu pretestu impreosuà pre Tofaleni la tribunalulu din Maros-Szék, unde elu erá presiedinte, si din asta causa fù delegatu tribunalulu de I. instantia in Brasiov. — Mai tardiu, devenindu presiedinte alu tablei regesci din Transilvani'a, br. Carolu Apor, midiulocí in epoc'a lui Schmerling-Nádasdy, cá se i se transpuna procesulu la tribunalulu din Maros-Szék, acesa ce se si intemplà, afara de acést'a midiulocí, cá tabl'a regésca si curi'a din Ungari'a se se delege cá foruri apelatórie. Tóte aceste, br. Apor le acopere, voindu adica a se justificá, sub numele Maiestatei Sale inaintea acelui tribunalu supremu, — opiniunea publica, care l'a condamnatu de multu. cu tóte ca facea mai bine, déca erá recunoscatoriu pentru grati'a, cu carea fù favorisatu prin Schmerling-Nádasdy-Reichenstein si Haller-Majláth, acesti apostoli ai regresului.

Procesulu contra Tofaleniloru se termina dara, asia dicundu, chiaru la usi'a lui Apor, elu potù se si escercite ací influinti'a sa mai bine decatu ori unde; deci este prea naturalu, ca a castigatu procesulu. Elu, Apoi, sciea adica prea bine, ca inca pre la anii 1860 erá vorba la locurile mai inalte, cá se se faca ceva dispusetiune cu privire la pamentulu seculescu, ca-ci altmintrea are se devina preda despoiarei si jafului. Asia se intemplà, ca procesele urbariali, cari curgeau pre pamentulu seculescu, fiindu transpuse la tribunalulu supremu alu Transilvaniei, remasera aci nedecise. Dicu, br. Apor proveditu ce erá se se faca; dreptu acceea elu urgità procesulu seu cu tóte poterile si midiulocí, cá se nu se transpuna pre calea ordinaria la tribunalulu supremu alu Transilvaniei unde, precum aratai mai susu, trebuiea se diaca si acestu procesu cu celelalte, ci se se delege, cá foru II. si alu III., tabl'a regésca maghiara si curi'a din Ungari'a; deci procesulu fù scosu din calea sa ordinaria si judecatu in modu inconstitutionalu. Mai are baronulu Apor si alte procese, anume contra comuneloru Csikfalva si Tatárfalva, unde tatalu seu avea aprópe la 80 de urbarialisti; br. Apor castigà si aceste procese la forurile I. si II., inse, spre norocirea Csikfaleniloru si Tatarfaleniloru, li veni intr'ajutoriu inca de timpuriu ordinatiunea inspirata de sentiominte de dreptate si filantropia, emisa prin on. d. ministru de justitia in 11 Aprile 1868 si reiterata in 12 Augustu cu privire la teritoriulu seculescu; acésta ordinatiune, potu se o spunu, mantui seculimea de propasti'a cea mai mare. Dreptu acceea se póte spera, si eu sperezu, ca acesto dóue procese nu se voru decide dupa voi'a lui Apor.

Se dice, ca aceste procese s'au referatu chiaru sub presiedinti'a sa la tabl'a regésca a Transilvaniei si dupa ce referintele a fostu referatu degli 40 de procese, br. Apor intrebà, déca mai suntu multe procese de aceste? Referintele respunse, ca „mai suntu 40“, la ce br. Apor dise apoi „destulu!“ Firesce ca destulu, ca-ci eu credu, ca a fostu „destulu“ de a reduce intr'o di 40 de familie la cea mai mare miseria si de a le lasá fara acoperementu. Se vorbiea publice in Muresiu-Osiorheiu, ca atunci, candu se emise ordinatiunea onor. d. ministru de justitia in caus'a teritoriului seculescu, br. Apor s'ar fi plansu amaru, ca acestu . . . . ministru, — demnitatea camerei si cuviinti'a parlamentaria nu mi concede cá se spunu epitetulu ce l'a adausu catra titlulu de ministru, — adica ca „acestu . . . . ministru ni iea averea din mana“.

Asiu fi facutu mai de multu acésta interpelatiune, inse amu voitu se me convingu, ca óre adeverate suntu lucrurile infiorátórie, despre cari atatu au scrisu diurnalele cu privire la anim'a rea si la inhumanitatea acestui omu. Nu voiescu a analisá sentiuti'a respectiva, ca-ci santieni'a sentintieloru este sub scutulu legei, pre carea o respecteza chiaru si atunci candu este opresiva, deci nu voiescu a o cercetá mai de aprópe, ci mi voiu permite a memorá numai impregiurarea, ca inse-si motivele sentintiei nu se basèza nici decatu pre date si ca chiaru si semi-proba ce servesce spre dovedirea contractelor ce Carolu Apor le-ar' fi inchiaiatu, precum pretinde, la an. 1842 sau 1843, nu se basèza decatu pre termini de „verosimilitate“ si „presumtiune“, si asia, consideranduse de semi-proba, cealalta semi-proba se face aternatória dela depunerea juramentului, acesa ce in procesele urbariali este unica, fara ecsemplu si in totu casulu ilegalu. Credu, cumca onor. camera cunósce acelu juramentu necualificabilu (din drépt'a provocari: La obiectu!). Fia disu spre onórea diurnieloru opusetiunali, aceste au caracterisatu, cu totu dreptulu, casulu dela Tofalen de scandalosu si l'au reprobatu; mai vertosu onor. D. Redactoru alu diuariului „Hon“ si condeputatulu meu, pre carele l'amu stimatu si pana acuma pentru calitatile sale eminente, éra de candu dovedi, in urm'a casului acestuia, iubire catra poporu, amu invetiatu a-lu si iubí, anumitu acelu juramentu „jesuitica“. Inse, on. camera, pentru ce este jusuitica acelu juramentu? elu este jesuiticu, pentruca, pre basea documenteloru ce le-amu la mana, potu dice, fara de sfiéla, ca este „falsu“.

Intr'unu statu bine organisatu, si asia si la noi, in asemene casu s'ar fi introdusu cercetare nu numai disciplinaria, ci chiaru si criminale in contra lui.

Documentele relative la acestu procesu le-amu la mana, precum: donatiunea din 1607 a lui Sigismundu Rákóczy, conscriptiunea lui Cziráky din 1819/20, prin cari se dovedesce lamuritu, ca Tofalenii au fostu urbarialisti in decursulu a 263 de ani . . .

Presiedintele: Se binevoiésca dlu deputatu a dechiará, déca doresce a vorbí in intielesulu §-lui 123 alu regulamentului camerei, dupa care are dreptulu de a interpelá si de a-si presentá interpelatiunea in scrisu. Inse a enará tóte fasele unui procesu si ca s'a depusu juramentu falsu etc., credu ca nu se tiene de competinti'a camerei. Provocu dara pre dlu deputatu, cá se-si presente interpelatiunea in scrisu. — Aici citi oratorele cele dóue interpelatiuni. (Voru urmá.)

Respunsele ministriloru.

In siedinti'a din **25** Novembre respunsera ministrii la interpelatiune d. Al. Romanu in caus'a Tofaleniloru.

Ministru de interne Paulu de Rajner dice, ca indata ce a luatu cunosciintia despre intemplarile Tofaleniloru din telegram'a lui „M. P.“ a insarcinatu pe resp. jude regiu, cá se vighiasé, se nu li se intample nedreptate si se nu remana fara coperisiu. Judele r. respunse prin telegrafu si dupa acesa prin reportu, ca br. Carolu Apor, dupa ce nu i succese invoiélá pe calea pacei, a datu in 11 Septembre la tribunalulu urbarialu petitiune pentru espossionarea si numai pentru 6, adica pentru corifeii satului. Inse finduca la ecsecutarea sentintiei se opuse totu satulu cu puterea, Apor perdù sperantí'a de orice invoiéla si -si estinse cererea in contra satului intregu. Curtea tribunalului urbarialu puse terminu pe 1 si 2 Octobre pentru ecsecutarea sentintiei. Judele r. suspendà licitatiunea averei miscatórie pe 24 óre, admonendu pe Tofaleni la invoiéla, ca asia (cum vre br. Apor) cu contracte de arenda voru puté si mai incolo folosi pamentulu posedatu si li se va ierta si partea cea mai maro din prestatiunile restante de ani. Tofalenii au respinsu invoiéla si asia nu se putea motiva amanarea ecsecutiunei.

In privinti'a numeruloru publicarile suntu prea ecsagerate, pentruca cei ce campésa inaintea satului abia suntu 120 de insi (miscare si larma in sfang'a estrema! Ce ar' dice d. Madarász, déca pe mosi'a lui s'ar face unu ce asemenea, striga drépt'a). Cererea de esposesiune a fostu cu totulu numai in contra a 26 tierani; din acestia 3 s'au invoitu, trei au luatu de nou cu contractu de arenda locurile posedate, 3 migrara in locurile vecinate si asia remasera numai 17 tierani, cari se dusera in fruntea satului facundu-si corturi de lemnu, unde petrecu diu'a si nóptea se reintorcu in locuintiele satului; nu vreu se se departeze de acolo, pana candu 2 tramisi ai loru, unu ostasiu licentiatu si unulu esitu din servitiu, nu se voru reintórce dela Maiestate, unde se tramisera. Acésta portare a Tofaleniloru care respinse orice invoiéla mi a trasu atentiunea in gradulu celu mai mare si mi amu tienutu de obleganinte a urmari tóta desvoltarea lucrului. Cere vóia a pomeni numai unu datu din cele interesante venite lui la cunosciintia. Dupa una aratare a politiei in 1 Novembre unu individu a impartitu Tofaleniloru 200 napoleoni, cate 70 fl. la unulu, tragundule atentiunea „cá se-si noteze bine, ca acestu ajutoriu li se oferesce dela unu regimu strainu, care vra si mai incolo a portà grigia de ei.“ (Miscare mare.) Inse avendu regimulu ung. cunosciintia secura, ca acésta afirmatiune e golu neadeveru si cá sub impregiurarile de facia unu regimu strainu nici nu póte face acésta: asia regimulu ung. si a tienutu de obleganinte a ordina incinsitiune pentru acésta (si déca e golu neadeveru?! R.).

Acum camer'a va vedé, ca Tofalenii fura in catuva intariti prin suteniri la improtivire si déca consideramu numai impartirea de bani, starea loru, in asemenare cu a altora mai numerosi locuitori ai tierei! in momentulu de facia, nu se póte numí desperata; si regimulu maghiaru cu atatu mai pucinu vede a fi necesitate, cá se i faca partasi de vreunu ajutoriu materiale, cu catu ca potu anunciá de securu, ca indata ce -si voru veni in minti potu primí in arenda sub conditiuni inlesnite locurile posedate. Eu amu descrisu cu sange rece si obiectivu starea lucrului, ne urmandu directiunea, pe care prin ecsagerari, acuse de cutari clase si natiune se póte conturba contiielegerea si pacea, care ne e atatu de neaperata. Credu, ca on. camera se va multiumi cu desfasurarea acésta generale a mea si adi nu va mai cere detaiari, pentruca deplinit'a espunere a detaiariloru si a patrundimei loru numai atunci va fi posibile, candu se va fi finitu cercetarea. (Aplause.) — (Urméza min. Horváth etc.)

Din disertatiunea D. A. Papiu Ilarianu.

(Continuarea catra cele publicate in Nr. 79 alu Gazetei, din partea remasa nerostita.)

(Urmare.)

II. Se vedemu acum pre Sincaiu, unitulu, care studiase in colegiulu de propaganda, cum judecá elu unirea romaniloru cu beseric'a Romei.

Omu luminatu ce erá, bine sciindu ca cele patru puncte, „necum neinvetiatii, dar' nici carturarii le intielegu, ci numai pleve vorbescu“ (cron. a. 1514), elu judecá unirea din punctulu de vedere alu folosului nationalu. Nimene nu sciea mai bine, si nimene mai multu decatu densulu n'avù curagiulu de a aratá fraudea, tradarea si violenti'a prin care se facuse acésta unire. Elu, cá si Klein (cron. a. 1696), aréta, ca scopulu erá de a inmulti prin uniti, in folosulu ungurileru, numerulu scadiutu alu catoliciloru, si a desbiná, a slabi, si a arunca pre romani, sub pretestu de relegiune, in nóua servitute ungurésca. Elu aréta (cron. a. 1701), dupa Bethlen, cum la sinodulu din 1701, in care se subscrise acea . . . unire, multimea cea mare a preotiloru romanesci cá nisce berbeci negri unii mergea inainte, altii pre de laturi, altii din dereptu; multi mergea plangundu, si unii dintre densii, dicea: Acum secera ordiulu, dar' dupa ordiu voru secerá si graulu“; cum imperatulu de o parte publicá patente, ca liberu este romaniloru a trece la ver-care relegiune, ér' de alt'a, scriea in secretu, se nu gandésca cu patent'a, ci din tóta puterea se se nevoiésca a latí unirea; cum se tramiteau catane nemtiesci asupra celoru ce remaneau credintiosi bessericei strabune (cron. a. 1700); cum la inceputu, preotii romani, dupa promisiunile ce li se dedese, se insielasera a crede, ca ei, prin unire, fara de scirea loru, toti s'au boieritu; ci dupa ce vediura cu timpulu, ca totu intru acelasi statu remasera, incepura a se lapedá de unire si a pofti preoti neuniti, cari se le servésca, pentru care apoi multe bairi si nevoi au avutu, pentru ca acelora nici pruncii li se botesé, nici mortii li se ingropa“ (cron. a. 1698). Aréta in fine góuele, intemnitiarile si tóte suferintiele credintiosiloru, (cron. a. 1702, 1703 etc.) cari nici episcopu aveau.

Se intréba Sincaiu nu o data, ce folosu au avutu romanii din acésta unire, la care éta cum respunde (cron. a. 1699): „Latinii prea multu s'au ajutatu prin uniti, pentru ca proporti'a loru (a catoliciloru unguri), numerandu si pre uniti, cu multu mai mare erá, numai de le-ar' fi multiamitu unitiloru, séu de le-ar' multiamí si in timpulu de acum. Ci noi romanii, de vomu luá afara clerulu celu unitu, carele inca mai numai atata se socotesce catu a cincea róta la carru, ce folosu amu avutu séu avemu din tóte acestea. De vrei a intielege si mai apriatu lucrurile acestea, citesce pre Cserei.“ Care Cserei éta apoi cum vorbesce la Sincaiu despre vladie'a Atanasie, care facuse unirea, ca mergundu elu la Vien'a, de cardinalulu Colonich cu fórte mare cinste s'au primitu si i au aruncatu unu lantiu de auru in grumadi; acést'a i au fostu tóta mergerea ipainte, ca tocma precum lucra draculu, de cauta voi'a omului, pana ce lu aduce la pecatu, apoi lu pórta pre unde vre, asia au facutu si cu vladiculu, pana candu l'au apucatu in cursa: pentru ca papistasii cu tóta sfiél'a lu cinstiea pana atunci, ér' dupa acesa i au luatu tóta ocarmuirea din mana, si este unu jesuitu langa densulu pururea, fara de a caruia scire si vóia nici o carte nu póte scrie cuiva. Bucurosu s'ar lasá de unire cá acést'a, dara nu lu lasa. De au mancatu saratu, bóe, ca adeveratu i oru imple pacharulu.“ La care Sincaiu adauge: „Ce scrie ací Cserei, numai despre jesuiti trebuie intielesu, macaru ca si acuma se afla nebuni cá aceia, cari gandescu, ca greco-catolicii pentru ca se numesca uniti, trebuie se fia supusi

romano-catoliciloru; ci intieleptiunea, arata, ca a fi unitu cuiva atat'a insemnéza, catu a fi lui asemenea, si nu supusu. Baremu de s'ar aratá si cu fapt'a, ce arêta intieleptiunea (cron. a. 1701).

La anulu 1721 din cronica, Sincaiu arêta cumi romanii unindusse ca Rom'a, pierdura dreptulu de metropolia ce aveau mai inainte. Elu spune, ca episcopulu Pataki, „care si latinu se facuse, -si bagase in capu inca de teneru, ca nu póte fi vreo episcopia adeverata pre lume, de nu va fi intarita de patriarchulu Romei"; ca acestu Pataki cerû canonisarea episcopiei Fagarasiului dela pap'a dela Rom'a. Inse, „beseric'a romaniloru din Ardélu (dice Sincaiu), alu careia archiepiscopu S. Teofilu au siedutu in soborulu celu de antaiu a tóta lumea si de antaiu dela Nico'a, unulu fiindu din cei 300 SS. parinti, ce lipsa au avutu de intarirea patriarchului Romei? Au nu pentru aceea s'au facutu episcopii'a Fagarasiului, cá se se ingrópe metropoli'a Belgradului? Dara pentru ce se se ingrópe metropoli'a. Au nu pentru aceea cá romanii se fia supusi némuriloru acelor'a, pe care ei le-au intorsu la crestinetate?" Venindu apoi a vorbi despre bul'a papii Clemente XI., prin care se intaresce episcopi'a Fagarasiului sub chiamarea séu chramulu St. Nicolae, bul'a in care se vorbesce de greci, ruteni, romani, rasciani si altii, Sincaiu constata inainte de tóte, ca romanii tienendu chramulu celu vechiu alu archieriei sale, chramulu pré Santei Treime, n'au primitu bul'a patriarchului Clemente; dice apoi despre acésta bula: „multe bule patriarchicesci amu cetitu in viéti'a mea, dar' bula incalcita si fara de intielesu cá acést'a n'amu cetitu; dóra Dumnedieu au turburatu mintea celui ce o au scrisu, pentru ca n'au fostu spre binele si folosulu, ci spre reulu si stricarea romaniloru din Ardélu." Ér' dupa ce da estractulu ei, dice: „despre bul'a acést'a eu adeveratu mai multe asiu puté grai, ca-ci ce greci, ce ruteni, ce rasciani séu serbi au fostu pe vremea acést'a in Ardélu, cari se se fia unitu? au nu si-au aratatu cartea Romei prin numirea némuriloru ce nici au locuitu in Ardélu, necum se se fia unitu cu mille, tóta nesciinti'a si necunosciinti'a némuriloru, pre care vrea se le pasca? Disei ca asiu puté mai multe cuventá, dara me temu de limbele cele clevetitórie si de crierii cei goli, cari iesne ar' puté sterni despre mine, ce nici gandescu candu scriu acestea. O intrebare totusi indrasnescu a face, care este acést'a: Dintre doi archierei romanesci din Ardélu, adica Ioane Bobu si Vasilie Moga, cari si astadi in diu'a de Sauta-Mari'a mare din anulu 1811 traiescu, care s'ar puté dice celu adeveratu urmatoriu alu St. Teofilu?" Sincaiu gasesce de prisosu a respunde ca Moga (cron. a. 1721 cf. a. 1697 unde dice: „Dintre acestea poti culege catu s'au nevoitu dusmanii spre stricarea némului romanescu. Jesuitii inca asia lucrá pentru folosulu romaniloru, cá ei apoi se obladuiésca preste romani. Dreptu-aceea n'au si numitu Pater Barani pre Teofilu metropolitu, cum erá, ci numai episcopu).

Vorbindu despre acestu Teofilu, Sincaiu dice: „fiinduca Teofilu se iscalesce pre sine, numai alu metropoliei Gotiei, mare intrebare este, a careia cetati metropolitu au fostu? mie mi se vede, ca ar' fi fostu alu Belgradului din Ardélu, pentru ca inceputulu metropoliei cei romanesci din Belgradu aiurilea nu lu aflu; tardiu sfirsitulu ei s'au facutu in anulu 1721, candu s'au milostivitu Inocentie pap'a dela Rom'a (mai antaiu Clementu) a ne darui cu episcopi'a Fagarasiului in loculu metropoliei Belgradului, pentru aceea pentru ca ne-amu unitu cu beseric'a Romei" (cron. a. 325). Ce satira amara!

Se mai cetimu urmatóriele cuvinte ale lui Sincaiu despre unire (cron. a. 1514): „Unirea n'au statu nici sta din alta, fara numai se nu clevetimu pre cei ce tienu de beseric'a Romei, pentru obiceiurile loru, éra noi romanii se tienemu obiceiurile beserice-i resaritului, si latinii inca se nu ne clevetésca pre noi, ca-ci cele patru puncturi, care suntu intre uniti si neuniti (cu ertare se fia disu de mine) necum se le scia romanii cei prosti si neinvetiati, dara dintre carturarii romanesci inca multi nu le intielegu, ci numai pleve vorbescu, neintielegundu unulu pre altulu. Unirea acést'a mai pre urma numai popiloru au folositu, ca acestia au dobanditu pucina scutintia cam anevoia, dara nobilii au remasu si remanu cu buzele dremboiate pana astadi, ca-ci latiniloru destulu le este ca, insielandu pre romani in partea loru, au pututu invinge cu numerulu pre calvini, cari in sine erá cei mai tari in timpulu acela."

Catu erá se ne mai spuna Sincaiu de unire, déca mergea elu cu cronic'a mai nainte de anulu 1739, chiaru de unde istori'a unirei deveniea mai interesante!

Din cari tóte se vede ca elu, Sincaiu, cá si Klein episcopulu, Klein calugarulu, Petru Maioru, si toti Blasianii luminati din seclulu XVIII, cunóscea totu reulu . . . . . ; nici vedea altu lécu, deocamdata, spre a micsiorá séu alinâ reulu, de catu strict'a marginire in cele patru puncte, de nimene intielese.

Se trecemu la ideele politice-sociali ale lui Sincaiu. — (De alta data. — R.)

DELEGATIUNEA

SOCIETATII ACADEMICE ROMANE.

Premiulu Zappa.

Conformu decisiunei luata de societate in siedinti'a din 13 Septembre 1869, se publica concursu pentru lucrarea partii sintactice de gramatic'a limbei romane, care va cuprinde:

1. O introductiune, in care se voru stabili diversele relatiunei, in cari se potu pune conceptele spre enunciarea cugetariloru, stabilindu totuodata si terminologi'a sintactica, cea mai buna ce s'ar puté dá dupa cele mai nóue lucrari gramaticali.

2. Venindu apoi la sintaxea speciale a limbei romane, va desvoltá in detaliu tóte modurile de espresiunea fiacareia din relatiunile stabilite in introductiune, danduse pentru fiacare modu de espresiune exemple numerése atatu din limb'a popularia catu si din cartile nóstre cele mai bune, vechi si nóue, producundu la fiacare relatiune si idiotismii limbei si alaturandu fiacare modu de espresiune cu cele analóge din alte limbi, mai alesu romanice, si cautandu pe de o parte se aléga cele mai corecte espresiuni, pe de alt'a se puna in vedere solecismii si frasele neadmisibile in limb'a nóstra.

3. Va dá topica romanésca, stabilindu pe de o parte, care este constructiunea nóstra comuna, éra pe de alt'a aratandu abaterile de dens'a si ideele ce se esprimu prin aceste inversiuni.

4. Va dá regulele detaliate de ortografi'a in care se se cuprinda si punctatiunea.

5. Ar' fi de doritu, cá autorulu se termine cu unu conspectu istoricu despre diversele fase, prin care a trecutu limb'a romana in sintactic'a ei, cautandu a trage din acést'a cá concluziuni calitatile generali ale constructiunii limbei romane.

Conditiunile concursului suntu:

a) Marimea opului are se fia dela 20 cóle in susu, tiparite in 8 mare cu litere numite garmond;

b) Terminulu, pana candu manuscrisele autoriloru concurenti au se fia tramise delegatiunii societatiei, este 15 Iuliu 1871;

c) Premiulu este de 400 galbeni imperiali;

d) Manuscrisele se ceru se fia scrise curatu, legibile si cu mana straina, éra nu a autorului, formatu 4 séu folio si paginatulu;

e) In fruntea manuscrisului va fi scrisa o devisa (moto) in ori care limba si totu cu mana straina;

f) Pe langa manuscrisu se da alaturata si o scrisóre inchisa in plicu sigilatu, fara initialile autorului si adresata catra societatea academica, purtandu pe adres'a din afara si devis'a manuscrisului, scrisa érasi de mana straina. In intrulu scrisorii, autorulu se va numi pe sene;

g) Manuscrisele se voru censurá si judecá prin sectiunea filologica, care va propune societatii in siedintia plenaria premiarea aceluia dintre operatele venite, care va meritá premiulu, destinatu pentru acésta lucrare;

h) Manuscrisele nepremiate se voru pastrá in archivele societatii, pana ce se voru reclamá de autorii loru, ale caroru nume ne remanu necunoscute, fiinduca plicurile, ce le voru cuprinde nu se voru deschide.

Premiulu Alexandru Ioanu I.

Traducerea comentarieloru lui Iuliu Caesare de Bello gálico se va premi'a din fondulu lui Alexandru Ioanu I, cu 150 galbeni.

Conditiunile acestei lucrari suntu:

Traducerea se va face intr'o limba romanésca curata si eleganta, cautandu-se a se reproduce si in traducere cualitatile originalului.

Se lasa in vederea autorului a arată intr'o prefacia calitatile autorului in comparatiune cu alti istorici latini, cum si a dá in note critic'a diferiteloru lectiuni asupra locuriloru obscure ale textului.

Terminulu concursului, pana candu manuscrisele au se vina in cancelari'a societatii academice, este 15 Iuliu 1871. Cele venite mai tardiu nu se voru luá in consideratiune.

Manuscrisele se ceru se fia scrise curatu, legibile si cu mana straina, éra nu cu a autorului, formatu 4 séu in folio si paginatulu.

In fruntea manuscrisului va fi scrisa o devisa (moto) in orice limba si totu de mana straina.

Pe langa manuscrisu se va alaturá si o scrisória inchisa in plicu sigilata, fara initialele autorului si adresata catra societatea academica, purtandu pe adres'a din afara si devis'a manuscrisului scrisa érasi de mana straina. In intrulu scrisorii autorulu se va numi pe sene.

Manuscrisele se voru censurá si judecá prin sectiunea filologica, care va propune societatii in siedintia plenaria premiarea aceluia dintre operatele venite, care va meritá premiulu destinatu pentru acésta lucrare.

Manuscrisele nepremiate se voru pastrá in archivele societatii, pana ce se voru reclamá de autorii loru, ale caroru nume nu remanu necunoscute, fiinduca plicurile ce le voru cuprinde nu se voru deschide. —

Presiedinte, I. Heliade R.

Secretariu, A. Treb. Laurianu.

Publicatiune.

Tribunalulu judecatorescu urbanu din Abrudu cá judecatoriu de posesiuni, in urm'a concluslului adusu in 9 a l c. Nr. 245/p. face publicu cunoscutu, cumca din partea lui Toaderu Iuonu din Abrudu pentru executarea de unu capitalu de 210 fl. si adausele potlite de lege, ord-nauduse pe calea licitatiunei ecsecutiunea loculoi de casa sub Nr. conscriptiunei 36 in Abrudu, pretiuita la 1810 fl., s'a defipto pentru ecsecutarea acésta terminulu pe 12 Decembre 1869 si in casu de necesitate pentru alu doilea terminu diu'a de 20 Ianuariu 1870, inainte de prandiu la 10 óre la acestu tribunalu, cu acesa adaugere, ca-ci, in casu ce prim'a licitatiune ar' remané fara de resultatu, pe langa depunerea de 10% a averei licitande in bani gata, se va vinde si mai diosu de sum'a pretiuirei.

Actulu pretiuirei si conditiunile licitatiunei se potu luá in cunoscintia la tribunalulu acesta.

In fine se provóca toti aceia, cari ar' socoti, ca -si potu intemeia dreptulu de proprietate séu alta pretensiune si dreptu de prioritate, pentrucá se-si cauta pretensiunile in restimpu de 15 dile socotite din diu'a ultima a publicatiunei acesteia, ér' pentru drepturile de prioritate pana la inceputulu licitatiunei, si se le dé la tribunalulu acesta, cu atatu mai vertosu, ca-ce la casulu din contra nepotendu impedeca resultatulu licitatiunei ecsecutive, se voru indrumá pretendentii a se multiumi singuru numai cu prisosulu din pretiulu comperarei.

Dela tribunalulu urbanu.

Abrudu 12 Novembre 1869.

3—3 Wanecza m/p., jude primariu.

Publicatiune de exarendare.

In Treiscaune, in Uzonu, dela Brasiovu 2, dela Előpatek 1½, dela S.-Szt.-György ¾ óre — departare, este una proprietate de exarendatu.

Consta din o curia cu locu in marime de 15 gatele, — localitati provediute cu cea mai mare delicatetia, — superedificate economice; o gradina constatatória mai multu decatu din 500 pomi.

5 curialisti.

315, trei sute cincisprediece galete aratura si fenatiu, dreptu liberu de paduritu si pasionatu.

Doritorii a o luá in arenda, se potu intielege in Uzonu, séu in S.-Szt.-György cu proprietariulu domnulu Vajna Tamasiu, presiedintele tribunalului. 2—3

CURSURILE

la bursa in 29 Nov. 1869 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 88	cr. v. a.	
Augsburg	—	—	122 „ 75	„	„
London	—	—	124 „ 75	„	„
Imprumutulu nationalu	—	—	89 „ 75	„	„
Obligatiile metalice vechi de 5%			69 „ —	„	„
Obligatiunile rurale ungare			79 „ 50	„	„
„ „ temesiane			78 „ —	„	„
„ „ transilvane			75 „ 75	„	„
„ „ croato-slav.			82 „ 75	„	„
Actiile bancului	—	—	723 „ —	„	„
„ creditului	—	—	243 „ 75	„	„

Redactoru respundietoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.